

19 IV 2015r. w ramach projektu „Uczeń - twórcą przyszłości” uczniowie Szkoły Podstawowej w Wielączy mieli okazję podziwiać prawdziwą grę aktorską oglądając spektakl pt. „Księżę i żebrak” w teatrze im. Juliusz Osterwy w Lublinie.

Sztuka jest bardzo ważnym elementem w rozwoju każdego człowieka a szczególnie dziecka. Służy jako rozrywka dająca odetchnąć od codzienności z drugiej strony jest motorem do poszerzania gamy doznań estetycznych, pobudza umysł, rozwija myślenie abstrakcyjne tak ważne i pomocne w życiu każdego ucznia. Każdy z nas jest aktorem zwłaszcza dzieci, które choć nie zdają sobie z tego sprawy, wypełniają przeróżne role społeczne. Młodzież naszej szkoły przygotowując uroczysty apel z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 – go Maja miała w pamięci niedawny wyjazd do teatru, który stał się dla nich inspiracją do odegrania wyznaczonych ról. Chociaż uczniowie nie po raz pierwszy wcielali się w różne postacie historyczne, teraz w pełni mogli zademonstrować swój aktorski kunszt. Przygotowując przedstawienie mieli świadomość, iż mają wpływ na to, co za chwilę się wydarzy. Wychodzili na scenę w pięknych strojach - recytowali, śpiewali, grali jak prawdziwi aktorzy. Występowali przed rówieśnikami zupełnie nieskrępowani, bez tremy. Dzięki swojej wyobraźni, wydarzenia, które odgrywali na scenie stawały im się bliższe. Wielu uczniom udział w przedstawieniu pomógł w przełamywaniu lęku, budowaniu poczucia własnej wartości. Wpłynął na kształtowanie poprawnej wymowy, a przede wszystkim rozwinął wyobraźnię i kreatywność.

W rocznicę Konstytucji 3 Maja – scenariusz apelu poświęconego 224 rocznicy Konstytucji 3 Maja

Narrator I

3 maja bieżącego roku minie 224 lat od uchwalenia KONSTYTUCJI 3 MAJA. O godzinie 10.45 na salę sejmową wszedł sam król Stanisław August Poniatowski. Wówczas chyba nikt nie uwierzyłby, że przejdzie do historii jako ostatni władca Rzeczypospolitej.
Poczet flagowy wprowadzić.

Narrator II: „Do hymnu”

Wszyscy: Jeszcze Polska nie zginęła...

Narrator:
„Po hymnie” Spocznij.

Recytator I

Cóż to za święto takie radosne, że miasto całe drży i faluje? Czy wracającą lud wita wiosną? Czy na cześć wiosny tak wiwatuje? O, coś większego Polska dziś święci! To Konstytucja Trzeciego Maja! Akt wielki, ważny, godny pamięci, co naród cały jednością spaja.

Recytator II (na scenę wchodzi uczniowie i zajmują odpowiednie miejsca)

Szlachta, mieszczenie, lud uciskany, stają się równi w obliczu prawa.

- Wiwat Sejm.

Naród i wszystkie stany!

Takim okrzykiem brzmi wciąż Warszawa.

Bo oto dzisiaj równi z równymi,
równość i jedność na polskiej ziemi.

Dłonie podają w braterskiej zgodzie,
więc ciesz się, Polsko!

Ciesz się, narodzie!

Narrator II

Wróćmy do genezy konstytucji. Polska w XVIII wieku pogrążyła się w chaosie wskutek samowoli magnatów i nieudolnych rządów dynastii saskiej. Coraz częściej mieszały się państwa ościenne w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej. W II połowie XVIII wieku rozpoczęły się próby dźwignięcia Polski z zastoju i

uczynienia z niej nowoczesnego państwa. Ta swoboda i samowola szlachecka doprowadziły do samo osłabienia i poddania się obcym wpływom, szczególnie rosyjskim. Dyplomaci rosyjscy i pruscy, wykorzystując obowiązujące prawo zrywania sejmów - liberum veto, hamowali wszelkie próby naprawy ustroju Rzeczypospolitej. Austria, Prusy i Rosja stały się gwarantami wolności szlacheckich, które rozbiły państwo polskie. Próba naprawy Rzeczypospolitej podjęta przez konfederatów barskich została udaremniona przez wojska rosyjskie i zdrajców. W 1772 roku nastąpił I rozbiór Polski, który był wielkim wstrząsem dla narodu.

Recytator III

O moja Ojczyzno, Płacze serce moje!
Austria, Rosja, Prusy Zagrabiły ziemie Twoje.
Silną i potężną wszyscy Cię pamiętamy.
Co się teraz stało z Twoimi synami.
Kłóca się i o Ciebie wcale nie dbają.
Czy teraz w Tym nieszczęściu się opamiętają?

Dama:

Mimo katastrofy I rozbioru i zacieśniającej się kontroli państw ościennych, naród Polski dźwignął się z zastoju. Nastąpił rozwój oświaty kierowanej przez Komisję Edukację Narodową. Społeczeństwo polskie jednoczyła sprawa niepodległości Ojczyzny.

Piosenka : „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”

Recytator IV

*Ojczyzna - bliskie słowo,
W nim serca wszystkie
. Ojczyzna - zwykle słowo, Czemu tak bliskie?
Ojczyzna - to czas dawny
, Ojczyzna - to czas bliski,
To miły dom rodzinny
i matki oczy jasne
Ojczyzna - to jest mowa znajoma od kołyski,
Ojczyzna - to my sami, to serca nasze własne .*

Recytator V

Mądry Polak po szkodzie?
Już były te szkody.
Dziś na nas obrócony wzrok mają narody;
Lub nas rządnych, przezornych, czynnych świat pochwali,
Lub nad chcącymi ginąć nikt się nie uzali.
Nigdy dobra naszych posłów
nie miała Warszawa;

Ich cel - ojczyzny dobro,
ich nagroda - sława!

Narrator II

W publicystyce przełomu lat 80-ych i 90-ych XVIII wieku pojawiły się analizy przyczyn rozkładu Polski i głośne nawoływanie o jej naprawę.

Recytator VI

Powiem, kto mojej Ojczyźnie szkodzi.

Z samych panów i możnowładztwa zguba Polaków.

Oni zniszczyli wszystkie ustanowione prawa.

**Oni rządowego posłuszeństwa nie chcąc,
bez wykonania zostawili prawo.**

**Oni zupełnie zagubili wyobrażenie
sprawiedliwości w umysłach Polaków.**

Kto na sejmikach uczy obywatela zdrady, podstępów, podłości, gwałtu?

**Kto niewinną szlachtę najpoczciwiej i najszczerzej swojej Ojczyźnie
życzącą, oszukuje, przekupuje i rozpija?**

Wszyscy: Panowie!

Kto od wieków robił nieczynną władzę prawodawczą, rwał sejmy?

Wszyscy: Panowie!

Kto wojska obce do kraju wprowadził? Wszyscy: Panowie!

**Kto od pewnego czasu, niby to czynności sejmu powracając, zamienił wolę
narodu w wolę dworu moskiewskiego?**

Wszyscy: Panowie!

Kto przedawał Polaków?

Wszyscy: Panowie!

Kto przy rozbiorze kraju brał zagraniczne pensje?

Wszyscy: Panowie!

Narrator I

W październiku 1788 roku zebrał się w Warszawie sejm, zwany SEJMEM CZTEROLETNIM albo WIELKIM. Zawiązano go w konfederację pod laską marszałków: STANISŁAWA MAŁACHOWSKIEGO i KAZIMIERZA NESTORA SAPIEHY. Uchwały zrzucające protekcję rosyjską i wprowadzające reformy były dziełem stronnictwa patriotycznego, na czele którego stał IGNACY POTOCKI.

Narrator II

Wielką rolę w zjednywaniu sejmowych zwolenników reform, a zwłaszcza w urabianiu opinii publicznej odegrały pisma STANISŁAWA STASZICA oraz publicystyka HUGONA KOŁŁATAJA i działaczy, skupionych wokół tzw. KUŹNICY KOŁŁATAJOWSKIEJ. Inspirowaną przez Rosję opozycją było w sejmie ugrupowanie hetmana FRANCISZKA KSAWEREGO BRANICKIEGO.

Narrator I

Największe postanowienia zapadły wiosną 1791 roku. Pod nieobecność dużej liczby posłów opozycji /na 346 posłów na sali znajdowało się 150-180/- pozostali wyjechali do domów na Wielkanoc- 3 maja uchwalono ustawę rządową, zmieniającą ustrój Rzeczypospolitej. Przeszła ona do historii pod nazwą KONSTITUCJI 3 MAJA. Była pierwszą w Europie, drugą na świecie, po konstytucji Stanów Zjednoczonych, sformułowaną na piśmie ustawą

zasadniczą.

Chór: Witaj majowa jutrzeńko

Recytator VII

*Trzeci Maja radością wiosenną
wszystkich ludzi dziś w Polsce powitał,
Sztandarami biało – czerwonymi
umiała się Rzeczpospolita.*

*Umiały się też pierwszym kwieciem
łąki, pola i w ogrodach drzewa,
Maj się pieśnią zwycięskiej wiosny
zgodnym chórem z ludźmi rozśpiewał.*

*Rozpłynęła się już pieśń radosna
głośnym echem po ojczywym kraju,
- Witaj, witaj, Majowa Rocznico,
pamiętny Trzeci Maju.*

Narrator II

Przepojona szczerym patriotyzmem i wolą ratowania upadającej Rzeczypospolitej ustawa z 3 maja 1791 r. regulowała podstawowe prawa i obowiązki ogółu mieszkańców kraju oraz zasady organizacji władzy państwowej.

Recytator VIII

Maj - rocznica pięknych serc
Maj - rocznica pięknych myśli
Tym, co dawno przeminęli
Tym, co się pojawili !

Recytator IX

Choć przeminął dawny wiek,
Dawne hasła się zmieniły.
Orzeł począł nowy bieg ,
Lecz z przeszłości czerpał siły .

Recytator VIII

Z tych w ciemności jasnych chwil,
Kiedy miłość pobratała .
W jedną całość Polski stany,
Miłość ponad wszystko trwała .

Recytator IX

Tym, co w Polsce dali myśl ,
Aby stworzyć cud majowy.
Cześć z oddaniem złożmy dziś ,
Przed pamiątką chyląc głowy.

Narrator I

Konstytucja znosiła wolną elekcję - tron miał przypaść księciu saskiemu i jego potomkom. Władzę ustawodawczą miał stanowić Sejm, głosujący większością i wybierany na dwuletnią kadencję. Co 25 lat zamierzano zwoływać sejm konstytucyjny mogący zmieniać ustrój.

Recytator X

(recytacja na tle muzyki) – „ Polonez Ogińskiego”

*Nauczmy się na pamięć tego kraju
Jeżeli tutaj domu próg, Jeżeli serce stąd pochodzi,
Na miedzach śpi czerwony głóg, A chleb powszedni tu się rodzi.
Jeżeli źródła biją stąd By dawać początek modrej Wiśle,
I jeśli tu - najbliższy ład, O którym zawsze będziesz myśleć...*

*Nauczmy się na pamięć tego kraju,
Litera po literze, dzień po dniu
Co oczy po horyzont ogarniają
Co zdarzyć się nam może tylko tu,*

*W złocistym lipcu czy zielonym maju
Od wschodu słońca aż po nocy cień
Nauczmy się na pamięć tego kraju
Jednego na całym świecie Jak własny dzień...*

Słysząc bicie dzwonów – nagranie

Władzę wykonawczą sprawowała Straż Praw, wspólna dla Polski i Litwy. Odpowiedzialność za naruszenie prawa przeniesiono z króla na ministrów usuwanych przez Sejm. Rozszerzono prawa polityczne na mieszczan a chłopom przyrzeczono opiekę państwa. Konstytucja majowa odrzucała wiele dawnych zasad, które wobec zagrożenia z zewnątrz stały się dla Polski szkodliwe, a nawet niebezpieczne. Oprócz wolnej elekcji zniesiono także liberum veto.

Recytator XI

*Promieniem wiosennej tęczy
Gdy czarne chmury wiatr przegnał
Nadaję telegram serdeczny
Ogromnie serdeczny telegram.
P - jak piasek Mazowsza
O - jak ojczysty dom
L - jak listki na wiosnę, gdy pierwszy śpiewa ptak
S - jak Szczecin piastowski
K - jak karpacki grzbiet
A - jak aromat wiosny, gdy Wisły słysząc szepta.*

Narrator I

Konstytucja 3 Maja była dowodem, że Polska weszła na drogę postępu i reform, że Polacy sami znaleźli siły do wydobycia kraju z upadku. Stanowiła wyraz gorącego patriotyzmu i umiłowania wolności.

Recytator XII

*A jak cię kto zapyta:
Kto ty taki, skąd ty rodem?
Mów, żeś z tego łanu żyta,
Żeś z tych łąk,
co pachną miodem.
Mów, że jesteś z takiej chaty,
co Piastowską chatą była.
To miły dom rodzinny i matki oczy jasne
Żeś z tej ziemi, której kwiaty
Gorzka rosa wykarmiła.*

Chór: Nie rzucim ziemi skąd nasz ród...

